

Forfatter: Lange, Julius Henrik

Titel: BREV TIL: Brandes, Georg FRA: Lange, Julius Henrik (1862-01-01)

Citation: Lange, Julius Henrik: "BREV TIL: Brandes, Georg FRA: Lange, Julius Henrik (1862-01-01)", i *Julius Lange - breve fra hans ungdom*, Nordiske, s. 46. Onlineudgave fra Danmarks Breve: <https://tekster.kb.dk/text/letters-002252486-000-shoot-L0022524860000004.pdf> (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: Julius Lange - breve fra hans ungdom

Ophavsret: Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs Public Domain-erklæringen](#)

Nizzad. 1ste Januar 1862, Aften Kl. 11.

Kjære Georg! Glædeligt Nytaar! Du maa først og fremmest undskyldte, at jeg skriver Dig til paa dette tykke Papir, hvilket vel vil have til Følge, at Du kommer til at betale flere Postpenge; thi i Følge vor Traktat skal jo Modtageren betale disse. Jeg har i dette Øjeblik ikke kunnet skaffe andet. Det skal blive bedre en anden Gang. Jeg er, som Du ser af Overskriften, endnu kun paa Grænsen af det forjættede Land, dog blot i politisk Henseende; thi omendskjønt Nizza hører under Hans Majestæt Kejser Napoleons Scepter, er det et helt italiensk Land, hvad Naturen angaar. Imorgen Eftermiddag tænker jeg at være paa den rigtige italienske Grænse, og vil blive modtaget af en Deputation af Toldbetjente istedenfor Muser og Gratier. Dog, Muserne og Gratierne ville ogsaa nok underkaste mig en alvorlig Undersøgelse, s. 47 som jeg maaske ikke slipper saa let fra som fra Toldbetjentenes; thi jeg mærker vel, at jeg fører endnu nogen kjøbenhavnsk Contrabande med mig, som jeg maa skaffe mig af med, inden jeg for Alvor kan indlade mig med Italien. Nizza er ret en By for Nydelser, og den bedste Nydelse af dem alle er den, at jeg her har truffet Syden, det som I andre deroppe ikke véd hvad vil sige. Jeg kan nok vidt og bredt fortælle Jer, at jeg her gaar i Sommerdragt den hele Dag, saa længe Solen er paa Himlen, at Hoserne her staar i Blomster og Orangetræerne bærer Frugter, at her voxer Palmer og Oliven, at her er Farver i Luften og over Jorden, som I slet ikke kjender deroppe, men hvorledes disse Farver er, og hvori «Syden» egentlig stikker, det er Noget, som jeg maa beholde for mig selv, omendskjønt jeg ved Gud gjerne vilde sige Dig det. Der er noget uendelig Lykkeligt og Glædeligt, Lystigt og Forførende, som svæver i Luften og kaster sit milde Lys over Haverne og Bjergene og som giver Middelhavet, det store, rolige Hav, der bruser lige udenfor mit Vindue, dets dejlige, lyseblaa Farve, som jeg saa gjerne vilde beskrive Dig og klare for mig selv, nu da jeg i denne Aften-Ensomhed har god Tid dertil. Det er det rigeste og glædeste Syn, Du kan tænke Dig, naar man staar f. Ex. ved en engelsk Villa (forøvrigt en Villa, saa vanvittig hvad Bygning angaar, som kun en Englænder kan falde paa at lave den), der ligger lige paa Spidsen af den Halvø, som begrænser Nizzabugten. Neden s. 48 for Dig i Dalen, en bred og mangfoldig Dal, ligger den smukke By i Sollyset; paa Udkanterne opløser den sig i Villaer, med Orangetræer og enkelte Palmetræer, hævende sig frem over Olivenskovene, og det Hele omkranset af en bred Ring af dejlige Bjerge, paa hvis Toppe alle skønne Farver fejrer deres Fester, og mellem hvilke man hist og her øjner fjernere og højere Bjerge, endogsaa enkelte Snetoppe ... Kommer Du om Morgenen derop, faar Du noget med, som gjør en katholsk By saa festlig, nemlig den bestandige fine Klokkekimen. Det egentlig Nye ved det Hele, det er dog Farverne. Jeg har tidt grebet i Baglommen efter min Tegnebog for i en Fart at tegne et lille Parti, som jeg kunde overkomme, men jeg har næsten altid følt, at det dog ikke vilde nytte noget, naar jeg ikke kunde tage Farverne med. At jeg er en Tramontaner, har jeg mærket tidt paa én Ting, nemlig at jeg endnu har den slemme Vane at glæde mig mest over det, som jeg ser mod Solen, i Transparentbelysning, det vil med andre Ord sige, at jeg ikke endnu har lært ret at skønne paa og forstaa Farven ved fuldt Lys, men uvilkaarligt søger til det, som egentlig ikke er Farve. Her er, om jeg saa maa sige, noget saa selvstændigt og substantielt ved Farven, som en Nordbo i Begyndelsen næsten kun kan forundre sig over, men ikke ret nyde. Og saa en Varme og Mildhed i Luften! Jeg forsikrer dig, at her er, naar Solen skinner vel at mærke, varmere end der var i Sommer paa Møen.... Men jeg er dog ganske s. 49 glad ved, at vi snart (imorgen Formiddag) skal bortføres af en Vetturin ad Genua til. Det er altfor meget blot Nydelse. Her er ingen Kunst, ikke det mindste; og det længes jeg dog mest efter. Og det, at det er en saadan Nydelsens By, har ogsaa medført adskillige Ulemper og Grimheder, navnlig disse fæle Villaer, opførte af Engelskmænd, og dernæst har det medført Engelskmændene selv; og de maa rigtignok krænke et følende Hjerte. Allesammen uhyre store Næser, Mandfolkene uhyre store Bakkenbarter, Fruentimmerne uhyre store Krinoliner, og begge Kjøen ganske smaa bitte Hatte. Og saa ligger de bagud i en Karosse og véd neppe, om de gider set paa det Hele af bare Dovenskab; saa er dog Franskmændene meget bedre: inine Rejsekammerater traf en superb ung Mand (Bedstefader til en 14aars Dame) som gjorde myrderlig Kur til vore Damer, og gav os alle Champagne; det var et ældre Bekjendtskab. Man spiser og drikker ogsaa altfor godt her; saaledes fik vi idag en fabelagtig Middag — min Gamle holder nok af at spise godt — med Guldfasaner, serverede med Halen paa et Fad.

Kunst! Kunst! Det længes jeg efter; det er dog derfor, jeg er kommet hened. Det kan jeg sige uden Storsnudethed.

Men noget Kunst har jeg da ogsaa faaet, nemlig Kirkerne i Köln, Dijon og fremfor Alt Strassborg. Kjære Ven! Sælg din Skjorte og rejs til Strassborg! Vi var der hele første Juledag, og jeg fik den dog set s. 50 saa meget inden og uden, at jeg indsaar: hvis jeg skulde se den ordentlig, maatte jeg være et Par Aar derom. Da jeg allerede i et Brev til mit Hjem har sludret op ad Vægge og ned ad Stolper om denne Kirke, det Bedste, jeg endnu har faaet af min Rejse, saa vil jeg ikke mere forfuske det Indtryk, jeg har af den, som dog er mig for dunkelt og mægtigt, ved at tale mere for denne Gang om den Ting. Kun saa meget vil jeg sige, at jeg følte, jeg stod foran Kunst, som ikke alene jeg ikke havde set Magen til, men som der heller ikke kan være Magen til, paa dens Gebet naturligtvis; jeg har endnu ikke set Rafaels Stanzer. Jeg haaber rigtignok, at det ikke skal have været sidste Gang, jeg kommer der. Kölner Dom saa jeg saa kort og ufordelagtigt; der var noget overordentlig Dejligt ved den; men jeg troer, at Strassborgeren véd bedre hvad den vil.

Den sidste Kunstnydelse, vi havde sammen i Kjøbenhavn, var nok en rejsende Englænder, som havde den Vane at fare Jorden rundt og kjede sig lige meget alle Steder, men som alligevel var en fortræffelig Mand, der fik Fru Heiberg tilsidst. *) Han sagde nok mange dybsindige Ting, om Mennesker, der aad hinanden

ligesom Fisk o. desl., men jeg troer alligevel, at han har havt en bedærvet Mave, eller ogsaa været et Fæ. Hertz i Ære, men indrøm mig, at det var en letfærdig Skildring af et Menneske. s. 51 Om Forladelse, jeg tror Du sagde det eller noget Lignende strax af Dig selv. Men jeg kommer somme Tider til at tænke paa ham, og da staar han for mig som en af de væmmelige Englændere, der findes her. Gud véd om Strassborger-Münster ikke kunde hjælpe ham.

Du sagde, inden jeg rejste hjemmefra, at man skulde gjemme sin Sentimentalitet til Breve. Jeg bliver ogsaa undertiden sentimental her i min Fraværelse fra Dig og alle jer Andre, men det gaar snart over. Jeg er her kommet under saa forandrede Forhold som det vel er muligt og har netop faaet Mennesker nok til Selskab, til at jeg med mig selv kan opfatte alt dette Nye, jeg ser; thi dertil maa man have lidt Selskabelighed til Afleder. Det Eneste, som er aldeles uforandret, er Vorherre og hans Stjernehimmel, og hvad den sidste angaar, ser jeg dog, at Polarstjernen staar betydelig lavere end den stod i Kjøbenhavn. Men dette eneste uforandrede Samfund er ogsaa nødvendigt til virkelig Ensomhed; thi Gud fri mig fra at være ensom i min løsrevne stakkels Menneskelighed. Tilgiv, at jeg havde saa lidt Tro til Dig og til jer Andre, at jeg var bange for, I skulde slippe mig, mens jeg var borte. Tro mig, der er ikke en Fiber i mit Hjerte, som ikke kjender Dig og elsker Dig.

Jeg venter sikkert at træffe Dig in effigie og in litteris (s. v. v.) i Rom, adresseret til Consul Bravo ...

Du maa endelig systematisk lægge Dig efter Lokalsans; det er mit ramme Alvor; jeg, som dog har s. 52 betydelig mere end Du, har alt mit Forraad Behov paa Rejse. Jeg troer ikke godt, Du vilde kunne rejse med det, som Du har. — Læser Du og Jens sammen? — Hvordan gaar det med Hegel og Brøchner? — Skidt, haaber jeg, det vil sige mit slette og onskabsfulde Jeg. — Jeg traf Dagbladet idag hos en dansk Mand her i Nizza, og det første jeg saa var en Anmeldelse af Paludan-Müllers Digte. Den var yndig. I staar rigtignok paa et højt Kulturtrin i de nordlige Lande. — Min Gamle elsker Bille fremfor alle Mennesker; jeg tilstaar, at jeg kjender ham kun af Person, men finder samme uanselig; han svarer mig kort: Napoleon var ogsaa en lille Mand. — Med min ældre Dame skjændes jeg tappert; vi lider hinanden ellers godt. Min yngre Dame er meget rar, en rigtig god Pige. Naar hun sover i Diligencen, lægger hun, uden at ane det Ømme i Situationen, sit Hoved mod min Skulder. Omendskjønt jeg vel indser, at Situationen kunde have været (esse potuisset) øm, saa føler jeg dog slet ikke nogen Ømhed, undtagen lidt legemlig i Skulderen. Alle tre er de i Grunden meget ærlige og aldeles uaffekterede Mennesker, rene og renlige. At den Gamle har været en fiffig Kjøbmand i sin Tid, kommer slet ikke den Ting ved. Vi staar os godt sammen. Han generer mig naturligvis lidt engang imellem, dog meget mindre end jeg havde ventet ...

Det er langt ud paa Natten. Middelhavet bruser bestandig derude. En ensom Hane galer.